

Posudek oponenta na bakalářskou práci Josefa Hájka: Ekonomická situace dělníků společnosti ASAP v Mladé Boleslavi za Velké hospodářské krize v letech 1929 – 1934

Práci studenta Josefa Hájka pod názvem „Ekonomická situace dělníků společnosti ASAP v Mladé Boleslavi za Velké hospodářské krize v letech 1929 – 1934“ považuji za poměrně zdařilou sondu do sociální situace dělníků v jednom konkrétním závodě v náročných, dramatických a pohnutých letech Velké hospodářské krize, která zasáhla svět i Československo před osmi desetiletími. Práce je dobře strukturována, zahrnuje rozsáhlou úvodní kapitolu, která zkoumá Velkou hospodářskou krizi v širších globálních a celostátních perspektivách, aby v jádru vlastního textu přešla k ekonomickému vývoji jednoho konkrétního podniku ze sféry automobilového průmyslu, na jehož příkladě dokládá, jakým způsobem tehdejší náročná situace od základů měnila osudy prostých lidí, dramaticky měnila jejich životní perspektivy a mnohdy je nechala padnout až na samé dno, aby vyzkoušela jejich vůli překonat katastrofální osobní krizi a vrátit se zpět do produktivního života.

S celkovou strukturací práce ani jejím vyzněním z pozice oponenta žádný zásadní problém nemám, chyb a problematických momentů však v ní lze vysledovat relativně hodně. Stran jazykové stránky textu dělala studentovi největší problémy interpunkce. Chyb v čárkách v relativně velkém počtu dlouhých a košatě strukturovaných souvětí je poměrně hodně, na druhou stranu je však nutné říci, že jazyková úroveň prací v posledních letech na FHS předkládaných je obecně katastrofální, takže při porovnání s desítkami prací, které jsem už měl možnost, ať již v roli člena komise, oponenta nebo vedoucího, posuzovat, není celková bilance zas až tak tristní. Na s. 40 se objevuje nespisovné označení drobné čs. měnové jednotky „halíř“, zatímco správně má být „haléř“, v tomto směru však bývají studenti neblaze ovlivněni zejména Českou televizí, která se v době viditelného úpadku kvality svého zpravodajství pokouší tuto nespisovnou variantu institucionalizovat a vytěsnit spisovnou formu z povědomí zejména mladších generací české veřejnosti. Rovněž terminologie typu, že nějaký stát do krize vstoupil nebo z ní vystoupil, se mi nezdá adekvátní, do krize nikdo programově vstupovat nechce, je to pozvolný a těžko odvratitelný proces. Volil bych spíše výrazivo typu „zabřednout“ či „upadnout“ do krize a „vybřednout“ či „vyváznout“ z ní, neboť i únik z krizových čísel je procesem pozvolným a nikoli jednorázovým. Jako krajně nešťastné se mi jeví také užití amerikanismu „diskutovat problém“ místo klasické české vazby „diskutovat o problému“, jejíž znalost u mladé generace v důsledku globalizačního tlaku a nekvalitního slovníku užívaného nynějšími vrcholnými politiky u mladší generace rovněž mizí.

Rovněž v interpretaci výše podpory by měl být předkladatel podstatně méně kategorický, jím zmiňovaná maximální výše 18 Kč na den byla spíše hypotetickou horní hranicí pro osoby úřednického a podúřednického stavu, reálná hladina denní výše podpory se u dělnických profesí pohybovala okolo 4 Kč na den, byť dělníci z automobilového průmyslu patřili k těm lépe placeným, takže část vyplácená odbory u nich musela být nadprůměrná a celkovou výši podpory, na které participoval menší měrou i stát, musela posouvat v rámci dělnického prostředí relativně vysoko. Také v závěrech bych byl méně kategorický. Zejména tvrzení, že „Velká hospodářská krize zničila první republiku“ platí jen částečně a podmíněně. Velkou hospodářskou krizí poměrně krutě prošla celá řada států a převážná většina z nich žádného svého Hitlera nevyprodukovala. Svou roli v Německu sehrála i pruská militaristická tradice, deziluze z porážky v 1. světové válce, touha Němců po vítězstvích a zvětšení životního prostoru. Taková Francie, která byla krizí postižena neméně krutě, si svůj demokratický charakter uchovala stejně jako Československo. Navíc se sudetští Němci k Hitlerovi a Henleinovi přiklonili již v době, kdy i v ČSR krize postupně odeznívala a jejich fanatismus se stupňoval i v letech 1937 a 1938, kdy již Československo zjevně procházelo fází hospodářského růstu. Všechny generalizace v tomto směru jsou vždy nepřesné a je nutné zvažovat všechny faktory, které poměrně složité procesy v minulosti ovlivňovaly.

Práci studentovi také komplikovala nekompletnost archivních materiálů. Je však nutné ocenit, že si tuto skutečnost plně uvědomil a v řadě svých soudů ohledně ekonomických bilancí tuto skutečnost zohlednil a od kategorických generalizací mnohde prozřetelně ustoupil. Na s. 7 se vyskytuje chybné označení prvního československého parlamentu jako Národní shromáždění, ve skutečnosti se jednalo o Revoluční národní shromáždění. Tento jednokomorový legislativní sbor se počtem členů, způsobem ustavení i skladbou od pozdějších klasických československých dvoukomorových parlamentů dosti lišil. Chybné je rovněž označování Nizozemského království jako „Holandska“ (např. tabulka na s. 16), správný termín zní Nizozemsko, druhým přípustným je eventuálně archaičtější označení Nizozemí. Jako chyba, která by se v diplomových pracích již objevovat neměla, se mi pak jeví chybná datace nástupu Adolfa Hitlera do úřadu říšského kancléře březnem 1933, zatímco správné datum zní 30. ledna 1933.

I přes zmíněné dílčí nedostatky se mi práce celkově jeví jako kvalitní a vřele ji doporučuji k obhajobě se známkou velmi dobře. V případě uspokojivého průběhu obhajoby a na základě vyznění posudku vedoucího práce jsem však ochoten tuto klasifikaci prolomit i

směrem vzhůru, i když s výhradou, aby v případě vydání práce tiskem byly zmíněné nedostatky odstraněny.

V Praze dne 10. 10. 2010

PhDr. Roman Vondra, Ph.D.